

5 april 2012

De Klachtcommissie voor seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland (rechtsopvolger van de Beoordelings- en Adviescommissie van de kerkelijke rechtspersoon Hulp en Recht), verder ook: de Klachtcommissie, geeft op grond van de Procedure bij klachten van seksueel misbruik (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. N. Viellevoye-Geers, advocaat te Nijmegen

tegen:

(wijlen) [naam],
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens zijn leven als priester/hulpbisschop van het Aartsbisdom Utrecht
conrector op [Seminarie] te [plaats].

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtcommissie ontvangen op 11 oktober 2011. Op 4 januari 2012 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van [naam], hoofd Bureau Officialaat Aartsbisdom Utrecht. Op 15 maart 2012 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtcommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtcommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden. Klager is verschenen. Hij heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. Viellevoye-Geers. Namens het Bisdom is verschenen [naam].

2. De klacht

2.1. Klager stelt dat hij seksueel is misbruikt door aangeklaagde in de periode 1966-1967 op [Seminarie] in [plaats]. Klager bezocht het Seminarie omdat deze priesteropleiding voor hem een mogelijkheid bood om goed onderwijs te volgen. Klager omschrijft de sfeer op het Seminarie als broerierig. Klager moest bij aangeklaagde komen, die conrector was op het Seminarie. Klager moest op de bank zitten naast aangeklaagde, die dan vervolgens aan hem friemelde en daarna een kleedje uitrolde om even te stoeien. Aangeklaagde kwam dan op klager liggen om zichzelf op te winden en te bevredigen. Tijdens de mondelinge zitting heeft klager verklaard dat hij zich nog steeds de zweet- en tabakslucht van aangeklaagde herinnert. Klager was veertien jaar toen deze gebeurtenissen een aanvang namen en de handelingen vonden meerdere keren per maand plaats. Na anderhalf jaar stopte het misbruik plotseling,

toen bij aangeklaagde duidelijk werd dat een neef van klager, [naam], vicaris-generaal was geworden bij het Bisdom en juist belast was met het opsporen van misstanden binnen de kerk.

2.2 Klager komt uit een warm en veilig arbeidersgezin, dat streng katholiek was. Het was voor klager onmogelijk om thuis over het seksueel misbruik te spreken. Ook met de jongens op het Seminarie kon klager niet over het gebeuren praten. Als gevolg van de seksuele handelingen door aangeklaagde werd klager depressief en kon hij niet eten. Urenlang zwierf klager alleen door de bossen rond het Seminarie. Zoiets viel echter binnen de grote gemeenschap van het Seminarie niet op. Ook het latere leven van klager wordt gekenschetst door onrust, waarvan hij de oorzaak pas kon duiden op zestigjarige leeftijd, toen klager in het kader van een wereldreis een Indiase goeroe bezocht. Na zijn universitaire studie heeft klager enige jaren als leraar gewerkt, maar daar lag zijn ambitie niet. Na enige jaren als kok te hebben gewerkt, heeft hij diverse banen bij de overheid gehad. Klager werkt nu met veel plezier in een pachtuin in [plaats].

2.3 Bij de Klachten commissie zijn meerdere klachten bekend tegen aangeklaagde, bekend onder nummer 2011TT289(1) en 2011TT362. Beide klagers hebben toestemming gegeven hun klacht te laten dienen als steunbewijs in de onderhavige zaak. In de eerstgenoemde zaak heeft klager gesteld dat hij in de jaren 1955-1956 door aangeklaagde –op dat moment kapelaan te [plaats]- herhaaldelijk seksueel is misbruikt gedurende zijn opleiding als misdienaar. De Klachtencommissie heeft in deze zaak op 14 december 2011 geadviseerd om de klacht gegrond te verklaren, welk advies door de Aartsbisshop van Utrecht is overgenomen. De ervaringen van de tweede klager dateren uit 1965. In deze zaak heeft klager gesteld dat dezelfde aangeklaagde, eveneens op het Seminarie te [plaats], gelijksoortig grensoverschrijdend gedrag vertoonde gedurende zogenaamde stoeipartijtjes met klager. Bij de Klachtencommissie zijn nog andere meldingen tegen aangeklaagde bekend uit de tijd dat aangeklaagde werkzaam was op het Seminarie.

Klager zelf heeft eerder, op 24 juni 2011, een verklaring gegeven ten overstaan van de Commissie Deetman. Van dit gesprek is een verslag gemaakt, dat zich in het dossier bevindt. Uit dit verslag blijkt onder meer dat klager erg opzag tegen een dergelijk gesprek en ook bij de mondelinge behandeling bij de Klachtencommissie is klager duidelijk geëmotioneerd. Klager heeft tijdens de mondelinge behandeling gesteld dat hij nog vele anderen kent in [plaats] die op het Seminarie zijn misbruikt, maar die hun verhaal niet kwijt willen.

2.3 Klager wil dat het seksueel misbruik door aangeklaagde door het Bisdom wordt erkend, dat het Bisdom spijt betuigt en dat wordt gezocht naar een passende financiële compensatie.

3. Het verweer

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven. [Naam] heeft in zijn schriftelijke reactie gesteld dat het niet eenvoudig is om informatie te vergaren over de gebeurtenissen die in de periode 1966-1967 tussen klager en aangeklaagde hebben plaatsgevonden. Gelet echter op het feit dat bij de Klachtencommissie twee andere klachten tegen aangeklaagde zijn ingediend, waarvan één klacht op dezelfde periode en dezelfde plaats betrekking heeft, en gelet op de bevindingen van de Commissie Deetman, concludeert [naam] dat de door klager omschreven gebeurtenissen aannemelijk zijn. [naam] stelt voorts dat in die tijd in het algemeen de impact en schade, die seksueel misbruik aan slachtoffers berokkenen, onvoldoende bekend waren en dat er aan nazorg en begeleiding van slachtoffers weinig of geen aandacht werd geschonken. [Naam] begrijpt dat klager het gebeurde alleen heeft moeten

verwerken en dat schulderkenning en het vragen om verggeving aan het slachtoffer noodzakelijk zijn voor het zogenaamde helingsproces. Nu aangeklaagde echter is overleden is de weg van schulderkenning en vragen om verggeving door hemzelf niet meer begaanbaar. Tijdens de mondelinge behandeling van de zaak heeft [naam] bemerkt dat klager een zeer gevoelig mens is en juist daardoor wellicht slachtoffer is geworden. [naam] heeft voorts zijn hulp aangeboden en gesteld dat iedere vorm van seksueel misbruik verwerpelijk is en zeker niet mag voorkomen in de Kerk, die toch een voorbeeldfunctie heeft.

4. De beoordeling

4.1. Van toepassing is de Procedure bij klachten van seksueel misbruik (verder: de Procedure). Volgens artikel 2.1 van de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij een ander onder dwang of in een afhankelijkheids situatie seksuele handelingen moet uitvoeren of ondergaan, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden, waardoor de geestelijke en/of lichamelijke integriteit wordt geschonden. Onder dwang kan onder meer begrepen worden: fysiek geweld of de dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van artikel 2.1 van de Procedure.

4.3. Er zijn bijna vijftig jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst hebben plaatsgevonden.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld. Daarnaast ondersteunen de verklaringen van ten minste twee andere klagers het verhaal van klager. De omschrijvingen van het misbruik vertonen sterke overeenkomsten. Opvallend is dat bij alle meldingen het “stoeien” als opmaat voor het misbruik een terugkerend gegeven is, terwijl bij één andere melding niet alleen de locatie van het misbruik eveneens het Klein Seminarie in [plaats] betrof, maar eveneens in dezelfde kamer van aangeklaagde plaatsvond, terwijl deze andere klager ten tijde van het misbruik ook dezelfde leeftijd had als de klager uit deze procedure.

Het is de Klachtencommissie voorts gebleken dat de omschrijving van het misbruik dat nu als steunbewijs wordt gebruikt al op schrift stond, toen de opvallende parallellen naar voren kwamen. De Klachtencommissie stelt tenslotte vast dat beide andere klagers toestemming hebben gegeven om hun klacht als steunbewijs te gebruiken.

4.4. Het heeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheids situatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas veertien jaar oud. Aangeklaagde was voor hem een autoriteit.

4.5. Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. Daarom zal de Klachtencommissie zich bij haar advisering richten op de vermindering van het leed dat klager is aangedaan. [Naam] heeft daartoe een eerste stap gedaan door ter zitting namens het Bisdom het leed te erkennen en oprecht spijt te betuigen.

4.6 Over het verzoek van klager om financiële vergoedingen kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegrondverklaring van de klacht door de overste van de Aartsbisschop zal klager zich voor het verkrijgen van schadevergoeding dienen te wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Aartsbisschop van Utrecht de klacht gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 5 april 2012 door mr. G.A.M. Stevens, voorzitter, drs. A.M. van Beelen en zr. J.G.M. Verwijs, leden, bijgestaan door mr. I.C.T.M. Jongens-Manders, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Op grond van art. 16.4 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de Aartsbisschop van Utrecht en aan klager verzonden.

Op grond van art. 18.1 van de Procedure stelt de Aartsbisschop binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van art. 18.2 van de Procedure geeft de Aartsbisschop daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van art. 18.3 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de Aartsbisschop.